

Препорака бр.114

Препорака за заштита од зрачење, 1960 г.

Генералната конференција на Меѓународната организација на трудот,

свикана во Женева, од страна на Управувачкото тело на Меѓународната канцеларија на трудот, на четириесет и четвртата сесија, одржана на 1 јуни 1960 година, и

одлучувајќи за донесување на одредени предлози во поглед на заштитата на работниците од јонизирачко зрачење, коешто е четврта точка на агендата на сесијата, и

утврдувајќи дека овие предлози ќе бидат во форма на Препорака за дополнување на Конвенцијата за заштита од зрачење, 1960 година;

на дваесет и втори јуни илјада деветстотини и шеесеттата година, ја донесе следната Препорака, којашто може да се цитира како Препорака за заштита од зрачење од 1960 година:

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Оваа Препорака се става во сила преку закони или прописи, кодекси за работа или други соодветни средства. При примената на одредбите од Препораката, надлежниот орган се консултира со претставниците на работодавачите и работниците.

2. (1) Оваа Препорака се однесува на сите активности што вклучуваат изложување на работниците на јонизирачко зрачење во текот на нивната работа.

(2) Оваа Препорака не се однесува на радиоактивните супстанции, затворени или отворени, ниту на апарати што предизвикуваат јонизирачко зрачење, коишто супстанции или апарати, поради ограничените дози на јонизирачко зрачење што го предизвикуваат, се исклучени од одредбите преку еден од методите што ја ставаат во сила Конвенцијата, споменати во член 1.

3. Со цел да се стави во сила член 3 став 2 од Конвенцијата за заштита од зрачење, 1960 година, секоја земја-членка треба да ги земе предвид препораките што повремено ги дава Меѓународната комисија за радијациона заштита и стандардите што ги носат другите надлежни организации.

II. МАКСИМАЛНИ ДОЗВОЛЕНИ НИВОА

4. Нивоата наведени во членовите 6, 7 и 8 од Конвенцијата за заштита од зрачење, 1960 година, се утврдуваат врз основа на релевантните нивоа што повремено ги препорачува Меѓународната комисија за радијациона заштита. Понатаму,

максималните дозволени концентрации од радиоактивни супстанции во воздухот и водата што доаѓаат во допир со телото, треба да се утврдат врз основа на тие нивоа.

5. Треба да се преземат соодветни мерки за колективна и лична заштита со цел осигурување дека не се надминуваат максималните дозволени нивоа наведени во членовите 6, 7 и 8 од Конвенцијата за заштита од зрачење, 1960 година и дека не се надминуваат максималните дозволени концентрации во воздухот и водата што доаѓаат во допир со телото, и кои се наведени во став 4.

III. НАДЛЕЖНО ЛИЦЕ

6. Работодавачот треба да назначи надлежно лице што ќе работи на прашањата за заштита од јонизирачко зрачење во име на претпријатието.

IV. МЕТОДИ НА ЗАШТИТА

7. (1) Предност им се дава на методите на колективна заштита во случаите кога тие обезбедуваат ефективна физичка и оперативна заштита.

(2) Секогаш кога методите на колективна заштита се несоодветни, треба да се користи лична заштитна опрема и доколку е неопходно, соодветни заштитни постапки.

8. (1) Сите заштитни уреди, инструменти и апарати треба да бидат дизајнирани или изменети со цел да ја исполнат наменетата цел.

(2) Треба да се преземат сите соодветни мерки со цел да се обезбеди редовна проверка на тие уреди, инструменти и апарати, за да се одреди дали се во добра состојба, дали функционираат задоволително, дали се соодветно поставени и дали ја обезбедуваат бараната заштита; особено, тие треба да се проверат пред да бидат ставени во употреба и секогаш кога има промени во постапките, опремата или заштитниците.

(3) Сите неправилности утврдени кај овие уреди, инструменти и апарати треба веднаш да се отстранат; доколку е неопходно, опремата на којашто се поставени треба веднаш да се исклучи од употреба и да не се ставаат во употреба додека неправилностите не се отстранат.

(4) Надлежниот орган треба да бара соодветна и редовна проверка на поголемите делови од заштитната опрема, а особено опремата за следење.

9. (1) Со незатворените извори треба да се ракува со голема внимателност поради нивната токсичност. (2) Методите за ракување се избираат на тој начин што ќе се сведе на минимум ризикот од влез на радиоактивни супстанции во телото и проширувањето на радиоактивната загаденост.

10. Треба однапред да се изготват планови за мерките:

(а) за итно откривање на можни излевања или ослободување на затворениот извор на радиоактивни супстанции што може да вклучуваат ризик од радиоактивна контаминација; и

(б) за итно преземање на корективни активности за спречување на дополнително

ширење на радиоактивната контаминација и за примена на други соодветни безбедносни мерки на претпазливост, вклучувајќи и постапки за деконтамирање, ако е потребно, во директна соработка со сите засегнати органи.

11. Во соодветните случаи, треба да се идентификуваат изворите што може да вклучуваат изложување на работниците на јонизирачко зрачење и областите во кои може да дојде до такво изложување или каде работниците може да бидат изложени на радиоактивна контаминација, со лесно препознатливи предупредувања.

12. Сите извори на радиоактивни супстанции, затворени или незатворени, во употреба или складирани од страна на претпријатието, треба соодветно да се евидентираат.

13. (1) Надлежниот орган треба да побара од работодавачот или претпријатието што користи или поседува радиоактивни супстанции да изготвува извештаи, како што е пропишано, за употребата на ваквите супстанции.

(2) Надлежниот орган треба да ги пропише условите во согласност со кои треба да се складираат супстанциите што не се во употреба.

14. Ниту една радиоактивна супстанција нема да се пренесува кај друг работодавач или претпријатие без известувањето што го бара надлежниот орган.

15. (1) Секое лице што има причина да верува дека дошло до губење, погрешно наведување, крадење или оштетување на изворот, треба веднаш да го извести надлежното лице наведено во став 6 погоре или ако тоа не е можно, друго одговорно лице што треба да ја пренесе информацијата до надлежното лице, колку што е можно побрзо.

(2) Ако загубата, кражбата или штетата се потврдат, надлежниот орган треба да се извести без одложување.

16. Во однос на посебните медицински проблеми што се вклучени во вработувањето жени на возраст за раѓање, треба да се преземат сите мерки за да се осигури дека тие не се изложени на ризици од висок степен на радијација.

V. Следење

17. (1) Треба да се спроведе соодветно следење на работниците и работното место, со цел да се измери изложувањето на работниците на јонизирачко зрачење и радиоактивни супстанции, за да се констатира дали се почитуваат применливите нивоа.

(2) Во случај на надворешно зрачење, ваквото следење се врши преку филмови, дозиметри или други соодветни начини.

(3) Во случај на внатрешно зрачење, кога има причина да се верува дека може да се стигнат или се надминале максималните дозволени нивоа, следењето треба да вклучува тестови:

(a) за радиоактивно загадување;

(б) ако е изводливо, за количина во телото.

(4) Покрај мерењето на изложеноста на целото тело, со следењето треба да се овозможи одредување на делумното изложување на делот од телото каде што може да настане најголема штета.

18. Каде што е соодветно, надлежниот орган треба да побара спроведување тестови заради откривање контаминација на рацете, телото и облеката на лицето што го напушта работното место.

19. На лицата што го следат спроведувањето на одредбите од Конвенцијата за заштита од зрачење, 1960 година. и од оваа Препорака, треба да им бидат обезбедени соодветна опрема и простории за извршување на својата работа.

VI. МЕДИЦИНСКИ ПРЕГЛЕДИ

20. Сите медицински прегледи наведени во Конвенцијата за заштита од зрачење, 1960 година. треба да ги извршува соодветно квалификуван доктор.

21. Во случаите наведени во член 13 од Конвенцијата за заштита од зрачење, 1960 година. треба да се извршат сите неопходни посебни медицински прегледи.

22. Сите медицински прегледи наведени во претходните ставови не треба да бидат на трошок на работниците.

23. На докторите што ќе ги извршуваат медицинските прегледи треба да им се обезбедат соодветни простории за констатирање на условите на работа на засегнатите работници.

24. За сите работници што ќе бидат подложени на медицински прегледи, ќе се отвори здравствена евиденција и истата ќе се води во согласност со барањата на надлежниот орган.

25. Здравствената евиденција ќе биде во согласност со стандардизираната форма на национално ниво.

26. Колку што е изводливо, треба да се води целосна евиденција на сите дози примени во текот на работата од страна на секој работник наведен во став 24 од оваа Препорака, со цел да може да се земе во предвид кумулативната доза за целите на вработување.?

27. Ако како резултат на медицинските совети, како што е предвидено со член 14 од Конвенцијата за заштита од радијација, 1960 година, не е препорачливо работникот дополнително да се изложува на јонизирачко зрачење во рамки на вообичаената работа на работникот, треба да се направи секој можен напор на работникот да му се обезбеди соодветно алтернативно вработување.

VII. ИНСПЕКЦИЈА И ИЗВЕСТУВАЊЕ

28. Инспекциските служби наведени во член 15 од Конвенцијата за заштита од радијација, 1960 година, треба да вклучуваат или да имаат достапно, доволен број на лица што се целосно упатени во опасностите поврзани со зрачењето и се квалификувани да обезбедат совети за заштита од јонизирачко зрачење.

29. (1) Претставниците на тие инспекциски служби треба да имаат овластувања за преземање чекори во насока на отстранување на утврдените недостатоци во инсталациите, апаратите и методите на работа, за кои постои разумна причина да се верува дека претставуваат закана по здравјето и безбедноста на работниците поради јонизирачко зрачење.

(2) Со цел да им се овозможи на претставниците на инспекциските служби да преземаат такви чекори, во согласност со кое било право на жалба до судски или административен орган, како што е предвидено со закон или пропис, тие треба да бидат овластени да издаваат налог за:

(а) спроведување измени во инсталацијата или постројката во одреден временски период со цел да се обезбеди усогласеност со одредбите што се однесуваат на здравјето или безбедноста на работниците;

(б) мерки што неодложно мора да се спроведат ако тоа го наложува опасноста по здравјето или безбедноста на работниците.

30. (1) Секоја земја-членка треба да предвиди мерки за контрола на ширењето и користењето на изворите на јонизирачко зрачење.

(2) Овие мерки треба да вклучуваат:

(а) известување до надлежниот орган, како што е пропишано од него, за испорака на таквите извори;

(б) известување до надлежниот орган, како што е предвидено од него, за информациите што се однесуваат на природата на апаратот или инсталацијата и за мерките предвидени за заштита од јонизирачко зрачење, пред првично да се отпочне со работа што вклучува изложување на работниците на јонизирачко зрачење и пред да се извршат значителни проширувања или измени на апаратите или инсталациите со емисија на јонизирачко зрачење или пред обезбедување заштита од него.

31. Работодавачот треба да го известува надлежниот орган, како што е предвидено од него, за конечното прекинување со работа што вклучува изложување на работниците на јонизирачко зрачење.

VIII. СОРАБОТКА НА РАБОТОДАВАЧИТЕ И РАБОТНИЦИТЕ

32. Работодавачите и работниците треба да направат секаков напор за да осигурат најтесна соработка во реализирањето на мерките за заштита од јонизирачко зрачење.

ЗТЦ

ЗДРУЖЕНИЕ ЗА ТРУДОВО И СОЦИЈАЛНО
ПРАВО НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА